

**KERK
AAN DE
MAAS**

Palmpasen

Goede week

Pasen

april/mei 2023

Uitvaartverzorging
Ridderkerk

- ☛ *Persoonlijke zorg en aandacht*
- ☛ *Oog voor zorg na de uitvaart*
- ☛ *Voor ieder budget*
- ☛ *Vrijblijvende voorbespreking*
- ☛ *Dag en nacht beschikbaar*

Rob de Ruijter

24-uurs toegang tot eigen rouwkamers aan de Adriaen van Ostadestraat 1^a | 2981 CB Ridderkerk

Uitvaartverzorging Ridderkerk
Lagendijk 191
2981 EL Ridderkerk

T 0180 - 430 300
E info@uitvaartverzorgingridderkerk.nl
W www.uitvaartverzorgingridderkerk.nl

ZAALVERHUUR

voor zakelijke en particuliere bijeenkomsten

In het kerkgebouw *Kerk aan de Maas* zijn diverse zalen te huur. De kleine zaal is zeer geschikt voor het vieren van verjaardagen. De grote zaal leent zich goed voor recepties en feesten. De twee vergaderzalen met groot scherm zijn geschikt voor vergaderingen tot 20 personen. De kerkzaal met podium en orgel is ideaal voor kleine en grote koorrepetities.

Adres

Kerk aan de Maas
Pretoriusstraat 56
Ridderkerk
www.pgbolnes.nl

Neem contact op met
coördinator Marit Leertouwer
via beheer@pgbolnes.nl of
06 272 123 89.

Waarom huil je?

God, alstublieft, stuur een engel om te vragen: “Waarom weent gij?”
 Stuur iemand van ons om te vragen: “Waarom?”
 Zodat wij allen niet alleen blijven bij de graven waar onze verwachtingen begraven liggen.
 En leer ons huilen,
 en toon ons de engelen die al bij het graf op ons wachten

Dorothee Sölle

Bron: Open Deur, paasnummer 2023

Van de redactie

Voor de volgende uitgave moet de kopij uiterlijk op **vrijdag 5 mei** (maar liefst eerder) zijn ingeleverd. Het gaat dan over de periode van zaterdag 13-05 t/m vrijdag 09-06-2023. De volgende inleverdata zijn: 02-06, 07-07, 18-08, 15-09, 20-10, 17-11 en 15-12.

Kopij voor Kerk aan de Maas is welkom op het mailadres basgeelhoed52@gmail.com, Scheldeplein 25. Informatie: 0180-413 552.

Bezorging: Dirk Ketting, Boezemkade 30, 0180 – 411636, kettingvanleeuwen@gmail.com

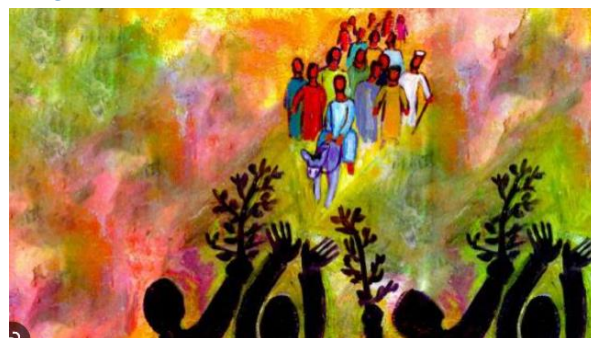
NB. Bij het deelnemen aan activiteiten of kerkdiensten in ons gebouw kunnen er foto's worden gemaakt die gepubliceerd worden in 'Kerk aan de Maas' of op de website. Als u daar bezwaar tegen hebt kunt u dit aangeven bij de redactie.

De redactie wenst iedereen veel leesplezier!
 Wil Wendrich, Hugo Stegman, Bas Geelhoed

Inhoudsopgave

Bladzij	Onderwerp
1	Gedicht, Bij de voorplaat, Van de redactie, Inhoudsopgave
2	Kerkdiensten
5	Gemeenteberaad
6	Kerkenraad, Bouwberichten
9	Open Huis, Verjaardagen, Gemeenteberichten
10	In Herinnering
11	Bloemen, Agenda
12	Diaconie
14	Kennismakingslunch
15	Energie-neutrale Kerk
16	Zalenverhuur
17	ANBI, Mutaties
18	Godsdienstonderwijs, Vrouwencontactgroep
19	Collectes
20	Doopvont, Samen aan Tafel
21	PCOB, Samenzang
22	JOP, Leukste bladzijde
24	Joodse wortels
26	Kerk en Israël
27	Amnesty
28	Contactpersonen

Bij de voorplaat

Palmpasen

Wij zwaaien met takken en pakken de kleden en spreiden ze uit op de straat.
 Waar zachtjes en nederig Jezus de Vredevorst langs de wegen gaat.

Wij zwieren met palmen, met bloemen en halmen en sieren de straten voor Hem.
 Hij komt op een ezeltje, Jezus de Vredevorst, in Jeruzalem.
 Hosanna

Tekst en melodie: *Elly en Rikkert Zuiderveld*

Kerkdiensten zondag 2 april t/m 14 mei 2023

Zondag 2 april 9.30 uur

Kleur kerkelijk jaar	Rood
Voorganger	Mw. Ria Keijzer-Meeuwse
Lector	Carla Trouw
Ouderlingen	Sophia de Lijster en Bas Geelhoed
Diakenen	Marjon Koers
Koster	Henk den Breejen
Gastvrouw	Marianne Molendijk
Organist	Herman Houweling
1 ^e en 2 ^e collecte	1. PKN kinderen en jongeren 2. Bloemen
3 ^e collecte	Project Veertigdagentijd van Kerk in Actie
Oppas	Janny van der Voort
Beeld & Geluid	Paul van der Voort
Kerkauto	Jan Luijendijk, Nico Wendrich en Gert Schop

Donderdag 6 april 19.30 uur Witte Donderdag SARI-dienst

Kleur kerkelijk jaar	Wit
Voorganger	Ds. P. Taselaar uit Ridderkerk
Ouderlingen	Bas Geelhoed en Carla Trouw
Diakenen	Arja van Wingerden
Koster	Bert Ruinard
Gastvrouw	Marjan Geelhoed
Organist	Rien Verwijs
1 ^e en 2 ^e collecte	1. Kerk 2. Diaconie
3 ^e collecte	Mercy Ships
Beeld & Geluid	Arno Zandink
Kerkauto	Paul Zuurveld, Wim van Koeveringe en Nel Hengstmengel

Vrijdag 7 april 19.30 uur Goede Vrijdag

SARI-dienst in de Opstandingskerk in Rijsoord

Voorganger	Ds. J.W. Schellingerhout uit Zwijndrecht
Ouderlingen	Carla Trouw en Jan Luijendijk
Kerkauto	Gert van Nes, Winy van der Pijl en Sophia de Lijster

Zaterdag 8 april 19.30 uur Stille Zaterdag

SARI-dienst in de Levensbron

Voorganger	Mw. Ds. M.M. de Kwant uit Alphen aan de Rijn
Ouderlingen	Jan Luijendijk en Wil Wendrich
Kerkauto	Henk den Breejen, Bas Geelhoed en Jan Luijendijk

Kerkdiensten

Zondag 9 april 9.30 uur Eerste Paasdag

Kleur kerkelijk jaar	Wit
Voorganger	Mw. Ria Keijzer-Meeuwse
Lector	Paul van der Voort
Ouderlingen	Wil Wendrich en Henk den Breejen
Diakenen	Marjon Koers
Koster	Winy van der Pijl
Gastvrouw	Nel Hengstmengel
Organist	Freek Krabbendam
1 ^e en 2 ^e collecte	1. Kerk in Actie in Moldavië 2. Algemeen Kerkelijke Arbeid
3 ^e collecte	Project 40-dagentijd van Kerk in Actie in Moldavië
Kindernevendienst	Janny van der Voort
Oppas	Sophia de Lijster
Beeld & Geluid	Paul van der Voort
Kerkauto	Paul van der Voort, Nico Wendrich en Gert Schop

Zondag 16 april 9.30 uur

Kleur kerkelijk jaar	Wit
Voorganger	Mw. Drs. M.H.E. Pullen uit Dordrecht
Lector	Bas Geelhoed
Ouderlingen	Henk den Breejen en Sophia de Lijster
Diakenen	Marit Leertouwer
Koster	Cees Opmeer
Gastvrouw	Ruth van Koeveringe
Organist	Rien Verwijs
1 ^e en 2 ^e collecte	1. Diaconie 2. Kerk
3 ^e collecte	3. Social Store Ridderkerk
Oppas	Jan Luijendijk
Beeld & Geluid	Nick Schinkelshoek
Kerkauto	Paul Zuurveld, Wim van Koeveringe en Nel Hengstmengel

Zondag 23 april 9.30 u Avondmaalsdienst

Kleur kerkelijk jaar	Wit
Voorganger	Mw. Ds. E. van Bolhuis uit H.I. Ambacht
Lector	Hugo Stegman
Ouderlingen	Sophia de Lijster en Bas Geelhoed
Diakenen	Arja van Wingerden en Marjan Geelhoed
Koster	Rob Stegman
Gastvrouw	Anja van der Graaf
Organist	Freek Krabbendam
1 ^e en 2 ^e collecte	1. Kerk 2. Diaconie
3 ^e collecte	Mercy Ships
Oppas	Truus Luijendijk
Beeld & Geluid	Hugo Stegman
Kerkauto	Gert van Nes, Winy van der Pijl en Sophia de Lijster

Kerkdiensten

Zondag 30 april 09.30 uur

Kleur kerkelijk jaar	Wit
Voorganger	Ds. P. Taselaar uit Ridderkerk
Lector	Gerda van der Schilt
Ouderlingen	Bas Geelhoed en Carla Trouw
Diakenen	Marit Leertouwer
Gastvrouw	Marianne Molendijk
Koster	Henk den Breejen
Organist	Freek Krabbendam
1 ^e en 2 ^e collecte	1. Diaconie 2. Kerk
3 ^e collecte	Social Store Ridderkerk
Oppas	Miep van Nes
Beeld en geluid	Rob Stegman
Kerkauto	Henk den Breejen, Bas Geelhoed en Jan Luijendijk

Zondag 7 mei 09.30 uur

Kleur kerkelijk jaar	Wit
Voorganger	Mw. Ria Keijzer-Meeuwse
Lector	Carla Trouw
Ouderlingen	Carla Trouw en Jan Luijendijk
Diakenen	Marjon Koers
Gastvrouw	Marjan Geelhoed
Koster	Bert Ruinard
Organist	Rien Verwijs
1 ^e en 2 ^e collecte	1. Kerk in Actie in Oekraïne 2. Diaconie
3 ^e collecte	Social Store Ridderkerk
Kindernevendienst	Femke Zandink
Oppas	Janny van der Voort
Beeld en geluid	Nick Schinkelshoek
Kerkauto	Paul van der Voort, Nico Wendrich en Gert Schop

Zondag 14 mei 09:30 uur

Kleur kerkelijk jaar	Wit
Voorganger	Dhr. W.G. Flach uit Gorinchem
Lector	Paul van der Voort
Ouderlingen	Jan Luijendijk en Wil Wendrich
Diakenen	Arja van Wingerden
Gastvrouw	Paula den Breejen
Koster	Winy van der Pijl
Organist	Freek Krabbendam
1 ^e en 2 ^e collecte	1. Kerk 2. Kerk in Actie Binnenlands diaconaat
3 ^e collecte	Social Store Ridderkerk
Oppas	Sophia de Lijster
Beeld en geluid	Rob Stegman
Kerkauto	Paul Zuurveld, Wim van Koeveringe en Nel Hengstmengel

Kerkdiensten

Gemeenteberaad zondag 2 april 2023

De kerkenraad nodigt alle gemeenteleden uit voor het gemeenteberaad op zondag 2 april na de dienst.

De agenda:

1. Opening
2. Financieel verslag 2022 van de diaconie en de kerk
3. Nieuwe kascontrolecommissie gevraagd
4. Beleidsplan
5. Pauze
6. De samenwerking PG Bolnes en Groenetuinkerkerk, we zoeken 3 gemeenteleden die het gemeenteprofiel gaan opstellen
7. Appostelapp en het gebruik ervan
8. Rondvraag
9. Sluiting

Het beleidsplan is per mail toegestuurd en de jaarcijfers van kerk en diaconie zijn te vinden op de website (www.pgbolnes.nl, over ons, ANBI).

Als u het liever op papier wilt hebben dan is een berichtje naar de scriba voldoende, u krijgt het dan in de bus.

Namens de kerkenraad,

Wil Wendrich, scriba

0180 487050 / 06 82066497, scriba@pgbolnes.nl

Poster met foto's

Het plan om een poster te maken met foto's van alle gemeenteleden is gepresenteerd op het gemeenteberaad van 15 januari. Die poster zal in een van de ruimtes van de kerk komen, zo kun je daar bij voorbeeld even gaan kijken als je wilt weten wie wie is.

De uitvoering van het plan is van start gegaan op zondag 5 maart. Toen zijn er al veel gemeenteleden op de foto gegaan, het was erg leuk om te merken dat iedereen er graag even voor ging zitten! Er zijn die dag ongeveer 50 foto's gemaakt.

Was u er niet bij op die dag? Er komen nog meer kansen want de komende zondagen zal Nico na de dienst beschikbaar zijn om ook van u een mooi portret te maken. Het kost maar een paar minuten.

We zijn verder van plan om de gemeenteleden die niet meer naar de kerk kunnen komen te bellen. We vragen dan of ze zelf een mooie foto hebben, en zo niet: of we even langs mogen komen met de camera. Dat kost u echt niet veel tijd. Denkt u nu: ik heb een mooie foto, laat het dan weten. Stuur hem per mail of app, of doe hem in een enveloppe bij de scriba in de brievenbus. Of bel ons, we halen dan de foto bij u op en scannen die zelf.

De foto's worden gemaakt door: Nico Wendrich, nico.wendrich@planet.nl, 0180 487050.

En de foto's worden verzameld door Henk den Breejen, foto@pgbolnes.nl, 010 4790357 / 06 48872281.

Dank voor uw medewerking!

Wil Wendrich, scriba

0180 487050 / 06 82066497, [scriba @pgbolnes.nl](mailto:scriba@pgbolnes.nl), Werfkade 44

Flitsen uit de kerkenraadsvergadering van 13 maart 2023

De voorzitter, Henk den Breejen, heet iedereen welkom en bidt om een zegen over deze vergadering.

Meeleven

We leven mee met gemeenteleden die moeten leven met verlies.

Uitnodiging intrededienst van ds. E. Matser op 2 april in de Levensbron.

Ria en Jan gaan ernaartoe.

Vanuit het moderamen

Positieve reacties op de dienst waarin Hugo Stegman belijdenis heeft gedaan.

- Beleidsplan 2023-2027 is in heldere taal geschreven. De gemeenteleden krijgen het vóór het gemeenteberaad van 2 april a.s. per mail toegestuurd. Gemeenteleden die geen mail hebben, krijgen een papieren exemplaar.
- Op het gemeenteberaad komen de volgende onderwerpen aan de orde:
  - De financiële jaarcijfers van de diaconie en de kerk
  - De samenwerking PG Bolnes en GTK
  - Het beleidsplan
  - Het gebruik van de Appostelapp
- Palmpasen en Pasen: Ria bereidt met de ouders van kinderen van de nevendienst de vieringen van Palmpasen en Pasen voor.

Mededelingen van de werkgroepen

- Ria vertelt over haar werkzaamheden die zowel pastoraal zijn als opbouwend en verbindend.
- Het pastoraal team heeft drie groothuisbezoeken voorbereid en geleid.
- Diaconie: Marit presenteert de jaarcijfers van de diaconie. De kerkenraad keurt de jaarcijfers goed.
- CvK: Henk presenteert de jaarcijfers van het CvK en geeft daar een toelichting op. De Kerkenraad keurt de jaarcijfers van de kerk goed.

De aankleding van de kleine zaal heeft de aandacht. De benedenramen van de kerkzaal zijn v vervangen door HR++ glas en er zijn 4 lucht-/ warmtepompen geplaatst waarmee onder andere de kerkzaal kan worden verwarmd.

Henk sluit de vergadering met een gebed uit het 40-dagenboekje en wenst iedereen wel thuis.

Carla Trouw, notulist

Bouwberichten van Ria Keijzer, 24 maart 2023

Sing Inn

Wat een sfeervolle leuke middag was het tijdens de Sing Inn op 22 februari. Met Wim Keijzer en Jan van der Meer varen we nu toe op de laatste editie van het seizoen, en die is op woensdag 19 april. Iedereen is welkom.

Het is niet nodig dat u een goede stem of zangervaring heeft: samen zingen en de ontmoeting eromheen geven plezier en contact. Neemt u anderen mee? We starten om 13.30 uur, er is een pauze en om uiterlijk 15.45 uur is het programma afgelopen.

Vooraf aanmelden is niet nodig. Info: Ria Keijzer, 0650228250.

“Alles is liefde” – film en open huis

Alles is Liefde

Deze weken is hard gewerkt aan de gemeentefilm over liefde en vriendschap. Allerlei mensen zijn geïnterviewd over vriendschap. We vonden mooie muziek. Bij symbolen worden kaarsen aangestoken. Iemand vertelt over een mooie roman en van haar hand is er kunst te zien. De ‘Ode aan de liefde’ uit 1 Korinthe 13 komt aan bod.

De vele talen en kleuren van de liefde zien we terug in woorden, beelden en muziek. We horen Trijntje Oosterhuis met dat prachtige lied van/voor haar vader Huub “Om liefde”. Een kinderlied en tegeltjes (ingevuld na afloop van de belijdenisdienst, weet u nog?) vertellen wat liefde is. En wilt u weleens weten wat er nou achter Valentijnsdag zit? Ook dat horen we in de film.

De film gaat in première op 1 april, de dag voor Palmpasen. En dat is geen grap! Dat betekent dat u hem vanaf dat moment kunt zien op de website van de kerk en op het youtubekanaal van onze kerk.

Voor wie geen computer heeft en voor wie het gewoonweg leuk vindt om overdag eens wat anderen te ontmoeten, wordt tijdens het open huis van dinsdag 2 april, aanvang 9.30 uur, de film op een groot scherm in de huiskamerzaal van de kerk vertoond.

Natuurlijk spreken we elkaar er daarna over. Verhalen over de waarde van vriendschap en verbondenheid openen antennes voor een positieve kijk op het leven.

Wees welkom! Aanmelding is niet nodig. Vervoer hoeft geen probleem te zijn. Meldt u zich even bij Ria en zij zorgt ervoor dat er iemand gevonden wordt die u ophaalt en na afloop weer thuisbrengt. Dat geldt overigens ook voor de Sing Inn!

Jarige Job & Jet

Op dinsdag 11 april, om 9.30 uur, staat de deur weer open voor jarigen uit de gemeente. Dit keer worden allen uitgenodigd die jarig waren in de maanden februari en maart. Omdat het soms gebeurt dat iemand graag wil maar niet kan, geven we de mogelijkheid om deze keer alsnog aan te schuiven. Graag even een berichtje naar Bas Geelhoed (tel 0180 – 413 552).

Op de kiek

Denkt u er aan dat het nog mogelijk is om een fotootje van uzelf in te leveren of alsnog op de foto te worden gezet? Voor het laatst is de kerkfotograaf aanwezig op zondag 9 april. Daarna kan de poster, met alle kleine fotootjes erin verwerkt, worden afgemaakt en besteld. Hoe meer we ‘voor elkaar een gezicht zijn’ en elkaar kennen, hoe beter het voor het gemeenschapsgevoel is. Fijn dat u er met zovelen aan mee wil doen.

Palmpasen

Met ouders van de gezinnen die bij ons zijn aangesloten hebben we een boeiende avond gehad om Palmpasen (2 april) en Pasen (9 april) voor te bereiden. Eerst bespraken we inhoudelijk waar de accenten liggen in het verhaal. We keken op welke manier we de stappen naar Pasen met (veelal jonge) kinderen kunnen bespreken. De Palmpasestok biedt daartoe goede mogelijkheden, omdat elk voorwerp bij een stukje van het verhaal hoort dat je speels kunt vertellen.

“De koning komt” en de voorbereiding op Pasen bracht ons bij het thema “Waar kijk je naar uit”. En zo kom je dan bij... een rode loper! En bij mooie liederen en bij wat een kind ervaart als feest of iets bijzonders. Je deelt zo de hoop en goed nieuws. Op creatieve wijze, en met diepgang in liturgie en kinderprogramma, hopen we de dubbelheid van Palmpasen en het grote feest van de opstanding en van levenskracht in het licht te zetten.

Na afloop van de dienst is er een gemeenteberaad. Via de gemeentemail bent u daarvan persoonlijk op de hoogte gesteld (zie ook pagina 5 in deze Kerk aan de Maas).

's Middags doet de nieuwe predikant van de Levensbron zijn intrede: ds. Eric Matser, tot voor kort predikant in Zwijndrecht. We wensen hem en wie bij hem horen een vruchtbare inspirerende tijd toe in Ridderkerk en hopen spoedig eens met hem kennis te maken. De dienst daar begint om 14.30 uur.

Pasen

Pasen (9 april) begint op z'n Paasbest: met een paasontbijt om half 9 en een korte Paassamenzang als begin van de dienst, dus om (en niet voor) 9.30 uur.

Vroeger organiseerden Teun en Marianne Molendijk dit ontbijt. Dit jaar doen we dat met de ouders en enkele andere gemeenteleden. Om 9.00 uur gaan de kinderen eieren zoeken bij of in de kerk (afhankelijk van het weer).

Het Paasontbijt is bedoeld voor jong en oud; voor kinderen is er een apart buffetafeltje met dingen die zij lekker vinden of kunnen maken tijdens het ontbijt. U kunt zich aanmelden voor het Paasontbijt (voor 7 april) bij Arja van Wingerden (tel. 0634842984.) of Wil Wendrich (tel. 0180487050, scriba@pgbolnes.nl) Als het goed is heeft u een mooie Paaskaart ontvangen. De kinderen kregen thuis van de kerk een Paaspakketje met een boekje waardoor ze toelevens naar Pasen. Er zaten verder andere spulletjes in die met geloof, leven en feest te maken hebben.

Samenwerking

Deze maand wordt het traject van samenwerking met de Groene Tuinkerkerk weer vervolgd. Nu er voluit contact is tussen besturen, met de diakenen (denk aan die leuke lunch op zaterdag!), rond kring en kerstherberg, onder de kerkrentmeesters en tussen de pastores is het goed ook eens van elkaar te horen hoe het pastorale werk en het aandachtswerk bij ons en in IJsselmonde zijn geregeld. Marjan van Weerden, voor 8 uur per week kerkelijk werker in de Groene Tuinkerkerk, zal te gast zijn in ons pastorale team op dinsdag 4 april, aanvang 15.30 uur.

Afscheid

Dank voor de reacties op het verhaal in het vorige kerkblad over afscheid nemen. Intussen is bekend dat 2 juli de zondag is waarop het dienstverband eindigt. Daar zullen dan ook wat familieleden en vrienden bij zijn. Zoals u weet volgen er daarna gespreid over het jaar nog wel wat diensten waarop ik in Bolnes voorga. Ook blijf ik beschikbaar voor uitvaarten, als een familie dat wenst. Maar die eerste zondag van juli is het officiële sluitstuk. Nadere informatie krijgt u later, want natuurlijk zal er nog wel wat extra feestelijkheid omheen gebreid worden.

Maar.. zover is het nog niet: ik ben er nog volop.

U allen wens ik, mede namens Wim, goede Paasdagen toe.

Lieve groet van Ria Keijzer

Dank jullie wel namens de Werkgroep Eredienst!

De gemeenteleden die thuis luisterden naar de kerkdiensten moesten het geluid heel hard zetten en dan was de dienst nog niet goed te volgen. Dat is gelukkig verholpen. Niet alleen thuis, want we hoorden dat ook in de kerkzaal de geluidskwaliteit is verbeterd.

Veel dank daarvoor Michel Moed, Roel Moed en Rob Stegman!

Open huis 4 april: Ds. Piet Taselaar over Huub Oosterhuis

Op dinsdag 4 april kwam Ds. Piet Taselaar vertellen over het werk van Huub Oosterhuis. Oosterhuis was oorspronkelijk bestemd om priester te worden in de RK kerk, maar zijn roeping om dichter te zijn was sterker. Hij heeft talloze gedichten en liederen geschreven, die in breed oecumenisch verband geliefd zijn geworden. Piet had boeken en cd's meegebracht en kon zo veel laten horen. We zaten geboeid te luisteren en vaak werd er zachtjes meegezongen, want wat is er veel van Oosterhuis werk in ons liedboek terechtgekomen.

Een mooie bijeenkomst was het, hartelijk dank hiervoor!

Wil Wendrich

Verjaardagen

April

- 1 Ton Hoofman
- 2 Piet Hoogakker
- 3 Niek van Egmond
- 6 Wim van Koeveringe
- 8 Anja van der Graaf-Raams
- 8 Piet van der Pols
- 12 Sonja van Brakel-de Rooter
- 16 Sophia de Lijster-van Gameren
- 20 Marfisa Kuyt-Soares
- 20 Dirk Ketting
- 25 Adrie Knauff-Lagendijk
- 26 An Baars - Berends
- 30 Ineke van Galen-van der Waal

Mei

- 2 Klara Keemink
- 2 Marit Leertouwer-Luijendijk
- 5 Tiny Ruinard-Ferwerda
- 10 Jitse Pietersma
- 12 Mario Verwijs

Gemeenteberichten

Meeleven

Piet Hoogakker heeft er vrede mee dat hij nu in een zorgcomplex woont. Dankzij zijn kinderen zijn veel dierbare spullen meeverhuisd naar een prachtig gelegen kamer in de Blijde Borgh, k 408, Gerard Alewijnstraat 18, 3341GD H.I. Ambacht. Hij voelt zich hier thuis.

Teun Molendijk voelt zich erg moe en daardoor levert hij veel in bij dagelijkse activiteiten die hem altijd plezier gaven. Gods nabijheid gewenst.

Marry Vlot vecht zich moedig terug en heeft zich verzoend met een toekomstig verblijf waar doorgaande zorg is. Gaandeweg kan ze wat meer bezoek aan. Maar de ontstane afhankelijkheid doet haar verdriet. Laten we aan haar denken.

Coby van Roon heeft al lang akelige rugklachten die haar mobiliteit zeer beperken. Ze is dankbaar voor de aandacht vanuit de kerk en voor gesprekken die haar wereld wat groter maken.

Gert van Nes is blij met alle meeleven is deze fase waarin het onderliggend ziektebeeld zich nu vermengt met een hernia die hem veel last bezorgt. We wensen hem en Miep sterkte en blijvend optimisme toe.

Allen die stil verdriet, rouw, ongemak of crises ervaren: weet dat velen voor u bidden en aan u denken.

Ria Keijzer-Meeuwse

Bedankt

Blij verrast was ik kort geleden toen er bij mij een prachtig boeket namens de kerk werd gebracht. Heel veel dank daarvoor, ik word altijd heel erg blij van bloemen. Ik wens u allen een heel mooi voorjaar en over een paar weken hele fijne zonnige Paasdegen.

Met warme groet,
Ineke Overweg – van der Hoeven

Bedankt

Na een verblijf van bijna 4 jaar in de Riederborgh is mijn zuster (schoonzuster), Mw. Eke Boersma overleden.

Ze verlangde zo naar het einde en dat is nu gekomen.

We mochten veel kaarten met meeleven uit de gemeente ontvangen, heel veel dank daarvoor. Het heeft ons goed gedaan.

Wim en Ruth van Koeveringe

In herinnering Eke Boersma

Op 8 maart 2023 overleed Eke Aaltje Boersma, (schoon)zus van Wim en Ruth van Koeveringe - Boersma. Eke woonde de laatste jaren van haar leven weer in Ridderkerk, in de Riederborgh. Ze werd 93 jaar. Eke's leven kende een donkere fase, waarin ze niet van zichzelf kon houden. Maar rond haar vijftigste vond ze een nieuwe taal voor haar geloof en een positievere kijk op wie ze was en wat ze kon betekenen voor anderen.

Eke was intelligent, humorvol, hartelijk en zeer taalvaardig. Van haar hand hebben we dan ook in de dienst twee mooie gedichten voorgedragen over een appelboom en een paardenbloem. Beide hebben groeikracht en verdienen het om gezien te worden in hun schoonheid en eigenheid.

In de dankdienst hebben we twee teksten gelezen die het contrast van Eke's leven in zich bergen:

- Romeinen 8: 18-25 over het lijden van de wereld en haar perspectief
- Jesaja 11: 6-9. In deze profetie zien we in beelden al voor ons wat we in geloof belijden: ooit zal het zo zijn dat een wolf zich neerlegt naast een lam, een panter naast een bokje, een koe naast een berin. Om die wereld van vrede te beschrijven gebruikt Jesaja het woord "stralend", of "schitterend".

De hoop die uit deze gedeelten spreekt paste bij de periode na het moment dat zij zelf omschreef als haar 'genezing'.

In het geloof dat Eke nu in Gods liefde is geborgen hebben we op 15 maart afscheid van haar genomen in het crematorium Schollebaar.

Wim en Ruth hebben zich met een enorme toewijding en trouw ingezet voor Eke. Met hen en met allen die bij Eke kwamen, of tijdens haar werkzame leven aan haar zorg waren toevertrouwd, hopen we dat haar nagedachtenis tot zegen zal zijn.

Ria Keijzer, die de dankdienst voor Eke's leven leidde.

De bloemen van de kerk

De bloemen van de kerk zijn de afgelopen weken, als groet en bemoediging, namens ons allen gegaan naar:

- Wim de Jong op 19 februari
- Christa Smit-Rihm op 26 februari
- Ineke Overweg-van der Hoeven op 5 maart
- Piet Hoogakker op 12 maart
- Marry Vlot op 19 maart
- Ad en Ria van Kaam 26 maart

Weet u misschien ook iemand die we er blij mee kunnen maken? Laat het mij weten!
Met vriendelijke groeten, Wil Wendrich, tel 0180 487050, scriba@pgbolnes.nl

Agenda van 1 april t/m 12 mei 2023

Zaterdag	01-04	Voedselbank 11.00 u
	01-04	Stiltewandeling CIK 10.00 u
Zondag	02-04	Kerkdienst 09.30 u
		Gemeenteberaad na de dienst
Maandag	03-04	Moderamen 19.30 u
Dinsdag	04-04	Open Huis 09.30 u
	04-04	Pastoraal overleg 15.30 u
Donderdag	06-04	Witte Donderdag kerkdienst 19.30 u
Vrijdag	07-04	Goede Vrijdag kerkdienst Opstandingskerk 19.30 u
Zaterdag	08-04	Stille Zaterdag kerkdienst Levensbron 19.30 u
Zondag	09-04	Paasontbijt 08.30 u
		Kerkdienst 1 ^e Paasdag 09.30 u
Maandag	10-4	Tweede Paasdag
Dinsdag	11-04	Jarige Job en Jet 09.30 u
Zondag	16-04	Kerkdienst 09.30 u
Maandag	17-04	Kerkenraad 19.30 u
Dinsdag	18-04	Vrouwencontactgroep 14.00 u
Woensdag	19-04	Sing Inn 13.30 u
	19-04	College van kerkrentmeesters 19.30 u
Donderdag	20-04	Winterterras 10.00 u
Vrijdag	21-04	Samen aan Tafel 18.00 u
Zondag	23-04	Kerkdienst 09.30 u
Maandag	24-04	Ronde Tafel activiteitenplanning 19.30 u
Zondag	30-04	Kerkdienst 09.30 u
Maandag	01-05	Liedboekgroep 19.30 u
Dinsdag	02-05	Open Huis 09.30 u
Vrijdag	05-05	Kopij Kerk aan de Maas
Zaterdag	06-05	Voedselbank 11.00 u
Zondag	07-05	Kerkdienst 09.30 u en koffie in de zaal
	07-05	Redactie Kerk aan de Maas 14.00 u
Maandag	08-05	Diaconie 20.00 u
Vrijdag	12-05	Samen aan tafel 18.00 u

Agenda

Berichten van de diaconie

Collectes

Zondag 2 april 2023 Veertigdagentijd Kinderen en jongeren Nederland

Maar liefst zesduizend jongeren tussen de 10 en 17 jaar doen elk jaar in de week voor Pasen mee met de PaasChallenge. Met dit spel, dat gemaakt is door de jeugdwerkorganisatie van de Protestantse Kerk, leven de jongeren zich in de karakters uit het paasverhaal in. Door middel van allerlei opdrachten ontdekken ze de betekenis van Jezus' dood en opstanding en denken ze na over het einde van het kwaad en duisternis. De PaasChallenge is leerzaam en verbindend.

kerk in actie

Zondag 9 april 2023 Pasen Werelddiaconaat Moldavië

Vanwege de grote armoede en werkloosheid in Moldavië werken veel inwoners in het buitenland. Dat betekent dat veel kinderen en ouderen alleen achterblijven. Hoewel kerken maar weinig geld en vrijwilligers hebben, willen ze er voor deze kwetsbare kinderen en ouderen zijn.

Zondag 16, 23, 30 april 2023 Diaconiecollecte algemeen doel/ noodsituaties

Deze collectes kunnen voor plotseling optredende noodsituaties worden bestemd of door de diaconie ingezet worden voor plaatselijke en/of regionale projecten.

Zondag 7 mei 2023 Noodhulp Oekraïne

Door de jarenlange economische crisis in Oekraïne hadden al veel inwoners grote moeite om de eindjes aan elkaar te knopen, maar de grootschalige oorlog zette alles op zijn kop. Kerken in Oekraïne schieten te hulp en zijn een toevluchtsoord voor ontheemden en slachtoffers van de oorlog.

Al jaren stimuleert partnerorganisatie UEP lokale kerken om sociale initiatieven te ontplooiën in eigen dorp of stad. Dat werkt: deze gemeenschappen maken het verschil voor iedereen die hulp nodig heeft.

Zondag 14 mei 2023 Binnenlands diaconaat

Als kerken diaconaal betrokken zijn op hun wijk, verandert er niet alleen wat in de levens van mensen in de kiel, maar ook in de geloofsgemeenschap zelf. Kerk in Actie begeleidt en ondersteunt kerken in heel Nederland bij hun taak om van betekenis te zijn in hun omgeving.

Een mooi voorbeeld is Assen. Door het organiseren van diners en workshops gaat het diaconale initiatief 'Assen bloeit' armoede en eenzaamheid te lijf, en groeit ook de onderlinge verbinding.

Offerblok (derde collecte bij de deur) 2023 Social Store van IDB Ridderkerk

Social Store is gevestigd aan de Sportlaan 8 (bij de Fakkel) te Ridderkerk.

Op deze locatie worden spreekuren in verschillende talen gehouden voor groepen Ridderkerkers die ondersteuning nodig hebben in hun zoektocht in ons land. Indien nodig worden er noodpakketten uitgegeven. Ook verstrekt Social Store persoonlijke verzorgingsmiddelen waaronder menstruatieproducten. Uiteraard worden er voor de kinderen vlak voor de zomervakantie vakantietassen uitgegeven. Social Store is een nieuw sociaal project van het IDB (de samenwerkende Ridderkerkse diaconieën).

Inleveren lege cartridges, batterijen en oude mobieltjes

Veel oude mobieltjes liggen ongebruikt in de kast, terwijl ze geld waard zijn. Lege toners en cartridges kunnen opnieuw gevuld worden. Via het inzamelprogramma van het bedrijf Eeko ontvangt Kerk in Actie voor veel ingeleverde telefoons of cartridges een vergoeding.

De diaconie van pg Bolnes zamelt deze nog steeds in! Onlangs is er een volle doos weggebracht.

De verzameldoos staat bij de ingang van kerk **onder het vaste rek met informatie.**

Doet u lege cartridges wel in een dichte plastic zak?

Nieuwe bestemming 3^e collecte bij Heilig Avondmaal: Mercy Ships

De derde collecte is tijdens een Avondmaalsdienst altijd bestemd voor een speciaal gekozen doel. Na twee jaar het project 'Straatkinderen in Oeganda' te hebben gesteund, gaan we vanaf 2023 Mercy Ships steunen.

Voedselbank

Als diaconie vroegen wij aan u om producten voor de Voedselbank in te leveren bij de kerk.

De vorige keer zijn er meer dan 6 kratten en enkele dozen met producten ingeleverd. Wat ons blij stemt is dat wij ook andere mensen zien die het in De Combinatie hebben gelezen en die ook de moeite nemen om wat te brengen.

Namens de diaconie en vooral namens de mensen die het zo hard nodig hebben: hartelijk dank.

Op zaterdag 1 april kunt u weer producten voor de Voedselbank inleveren. Alles is welkom, maar vooral schoonmaakmiddelen, afwasmiddel, schoonmaakdoekjes, allesreiniger maar ook verzorgingsproducten en alles wat u verder wilt geven aan houdbare producten.

Hebt u andere producten, alles is welkom! Geef wat u wil in deze lastige tijd.

U kunt alles inleveren tussen 11 uur en 12 uur bij de ingang van ons kerkgebouw.

Namens de diaconie,
Marjan Geelhoed & Arja van Wingerden

Vakantie voor senioren en mensen met een zorgvraag

Ook dit jaar kunt u weer genieten van een mooi aanbod zorgvakanties. Dat kan in drie verschillende hotels in de natuur of een weekje varen met het vakantieschip 'Prins Willem-Alexander'.

Als u er meer over wilt weten, er ligt een folder op de leesplank in de ontmoetingsruimte. Er is ook een zorgfonds dat u financieel kan ondersteunen. Meer informatie kunt u krijgen bij uw diaken of kijk op de website: www.hetvakantiebureau.nl.

Marjan Geelhoed

Kennismakingslunch met twee kerken

Op zaterdag 25 februari was er een gezamenlijke lunch van de Groene Tuinkerk en de PG te Bolnes in het gebouw "Kerk aan de Maas". De diaconieën van beide kerken hadden dit georganiseerd.

In de zaal werden wij hartelijk welkom geheten door Els de Hartog en Marjan Geelhoed. Toen iedereen aan tafel zat en Ria haar opening had gedaan kon de lunch beginnen. Na lekkere tomatensoep lagen er een krentenbol, broodjes met diverse vleeswaren en kaas klaar, gevolgd door een kroket.

De tafelgroepen zaten door elkaar zodat iedereen met elkaar aan tafel kon kennismaken en informatie over de kerken en zichzelf kon uitwisselen. Iedereen vond het een goed geslaagde activiteit die voor herhaling vatbaar is.

Dank aan alle medewerkers en mensen die spontaan hebben geholpen bij het klaarmaken, serveren en ophalen van wat nodig was.

Namens de diaconie,
Arja van Wingerden & Marjan Geelhoed

Graag tot een volgende keer!

Flinke stappen richting een energie-neutrale kerk

Afgelopen maand zijn er voor wat betreft het energiegebruik weer flinke stappen gezet in de verdere verduurzaming van de kerk.

Zoals ik al eerder schreef is de strategie van het College van Kerkrentmeesters om allereerst zoveel mogelijk de verschillende kerkruimtes te isoleren. Met het plaatsen van HR++ isolatieglas in de 10 onderste ramen van de kerkzaal de afgelopen weken zijn nu bijna alle zaalruimtes in ons kerkgebouw voorzien van isolerende beglazing.

Ook ligt er inmiddels in de kruipruimte onder de kerkzaal een warme isolerende deken.

De tweede pijler onder onze strategie is om zoveel mogelijk met onze zonnepanelen de benodigde energie op te wekken.

Met de "gratis" elektrische stroom vanuit de panelen worden onze nieuw geïnstalleerde warmtepompen aangedreven.

We hebben inmiddels twee soorten warmtepompen: 5 Airco's, ofwel 'lucht-lucht'-warmtepompen met een binnen- en een buitenunit, en 4 zogeheten 'lucht-water'-warmtepompen die achter de kerk in de tuin staan opgesteld.

De airco's zijn goed in het snel leveren van warme (of in de zomer koude) luchtstroming. We zetten die in om de kerkenraadskamer, de kleine en grote zaal en ontmoetingsruimte van 15 naar 20 graden op te warmen. Een efficiënte wijze van verwarmen van ruimtes die vaak maar voor kortere duur gebruikt worden.

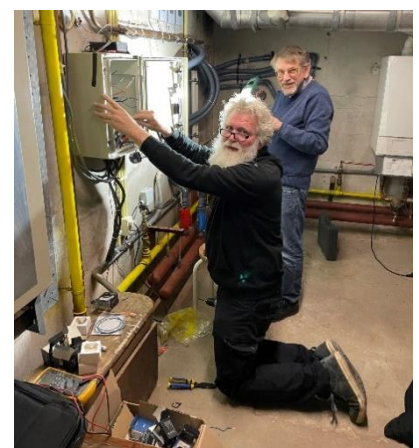

De -vorige week nieuw geïnstalleerde- 4 lucht-water warmtepompen zorgen vooral voor het in stand houden van een vaste basistemperatuur van ca 15 graden in alle kerkruimtes, incl. de kerkzaal. Deze warmtepompen verwarmen het water in ons bestaande CV-systeem en nemen dus voor een belangrijke deel de functie van onze oude gasgestookte CV-ketels over.

Vorige week zondag was de eerste zondag dat we de kerkzaal zelfs zonder gas hebben kunnen verwarmen. In vergelijking met onze gasgestookte CV-ketels doen de warmtepompen dat qua energieverbruik ca 4-5 keer efficiënter en draaien dan ook nog eens op de energie vanuit onze eigen zonnepanelen.

Het wordt nu spannend om in de praktijk te gaan ervaren hoe vaak we nog met gas zullen moeten bijstoken. Twee van de 4 CV-ketels hebben we inmiddels al wel durven ontmantelen. De resterende twee houden we nog een tijdje stand-by in geval van erg koude winters.

Nu alle nieuwe hardware zo goed als geïnstalleerd is, hebben we nog één belangrijke stap te gaan: het slim regelen van het hele systeem van zonnepanelen, airco's en warmtepompen, zeg maar de 'software'. En wat een geluk dat we daarvoor Joost Trouw in ons College van Kerkrentmeesters hebben. Joost is van het 'meten en regelen'. Hij heeft de afgelopen weken ik denk wel zo'n 100 uur in de kerk doorgebracht. Overal in de ruimtes hangen nu meters om de temperatuur, het CO₂-gehalte en de luchtvochtigheid te meten. Alle informatie van de hardware en meetapparatuur wordt samengebracht op

een slim software platform waarmee Joost, inmiddels van huis uit, elke dag de gewenste temperatuur per zaal kan regelen. Het zal nog wel een tijdje duren voordat het besturingssysteem helemaal optimaal zal werken, maar de afgelopen weken zijn daar door Joost en onze installateur Marcel Eichhorn grote stappen in gemaakt.

We zijn naast Joost ook Paul Zuurveld, Roel Moed, Cees Opmeer en Henk den Breejen veel dank verschuldigd voor het aanbrengen van de isolerende beglazing en isolatiedekens. We hebben dankzij hun inbreng flinke stappen gezet richting een energie neutrale gemeente.

Namens het College van Kerkrentmeesters,
Jan Luijendijk

Verhuur zalen en inzet vrijwilligers

We zijn inmiddels 3 maanden verder en ik durf wel te zeggen dat de coördinatie van de huur van de zalen en de inzet van de vele vrijwilligers inmiddels redelijk goed op de rit staat.

Nadat Teun en Marianne op 1 januari zijn gestopt als kosten/beheerders was er een heel groot gat dat opgevuld moest worden. Gelukkig is er een grote groep mensen opgestaan en met elkaar proberen we de taken zo goed mogelijk te verdelen en in te vullen.

Het CvK heeft de kostenstaak volledig op zich genomen. Bij toerbeurt treden 5 leden van het CvK op de zondagen op als kosten. Winy van der Pijl coördineert dit. En samen met Cees Opmeer, Rob Stegman, Henk den Breejen en Bert Ruinard vormen zij het kostensteam.

Henk den Breejen en Joost Trouw hebben de inkoop op zich genomen. Zij gaan wekelijks op pad om de voorraad aan drank en andere gebruiksartikelen weer aan te vullen.

Janny van der Voort en Frieda Romeijn vormen het nieuwe schoonmaakteam. Eens in de maand op maandagochtend zijn deze dames druk bezig met poetsen. Wekelijks maakt HOW Hulanda de kerkzaal en andere zalen heel goed schoon. Maar de grotere klussen zoals de keukenkastjes, de koelkasten en de kasten achter de bar schoonmaken pakken deze dames op. Ook de gordijnen zijn inmiddels alweer 2x door hen gewassen.

Naast de vele kerkelijke activiteiten en vergaderingen wordt de kerk door meerdere externe partijen gehuurd. Zo is er wekelijks bridge op donderdagmiddag en dansen voor mensen met een verstandelijke

bridge

handicap op donderdagavond. Jopie Moed en Marianne Molendijk zijn de vaste vrijwilligers bij de bridge en Rob Stegman is al jaren de vrijwilliger bij het dansen.

dansen

Twee keer per maand is er een bingo in de grote zaal. Arja van Wingerden en Miep van Nes zijn daar de vaste gezichten. Bij de Vrouwen van Nu, die maandelijks op dinsdagavond een gezellige avond hebben, is Nel Hengstmengel de vaste gastvrouw. De Zonnebloem heeft ook ongeveer eens per maand een bijeenkomst in onze kerk. Teun en Marianne Molendijk zijn dat blijven doen totdat twee weken geleden Teun het vanwege zijn gezondheid moest laten afweten. Nu nemen Marianne en Jopie Moed dat van hem over.

bingo

De Wereldwinkel heeft regelmatig een vergadering in onze kerk. Marjan en Bas zorgen dan vaak voor de koffie en thee. Bij de vrouwencontactgroep zijn Theo en Hetty Postema de vaste vrijwilligers.

Verder zijn er 7 Verenigingen van Eigenaren (VVE's) uit Bolnes die hun jaarlijkse Algemene Ledenvergadering in onze kerk houden en ook de Gemeente Ridderkerk en Facet huren zo nu en dan een

ruimte in de kerk voor bijeenkomsten met wijkbewoners. Voor dit soort incidentele activiteiten kan ik naast bovengenoemde personen ook nog een beroep doen op Sophia de Lijster, Paula den Breejen en Gerda van der Schilt.

Cees Opmeer en Teun Molendijk zorgen ervoor dat de tafels en stoelen in de grote zaal voor elke activiteit weer in de gewenste opstelling worden klaargezet. Dirk Ketting neemt dat nu over van Teun. En ook Henk den Breejen helpt daar regelmatig bij. En we zijn erg blij dat Joost Trouw ervoor zorgt dat we er, daar waar het nodig is, warmpjes bijzitten.

Wat is het geweldig om te zien dat zoveel kerkleden zich inzetten om alle activiteiten te kunnen laten doorgaan.

Aangezien deze vrijwilligers ook bijna allemaal nog in een andere commissie binnen de kerk actief zijn, hoeven we voor kerkelijke vergaderingen geen extra vrijwilligers in te zetten. Zij verzorgen voor hun eigen commissie de koffie en thee tijdens vergaderingen. En zorgen dat de kerk op tijd open is en alles weer netjes wordt achtergelaten en de kerk wordt afgesloten.

Het was natuurlijk wel even wennen voor iedereen. Waar staan de mokken? Hoe werkt de vaatwasser? Waar zit het lichtknopje van de spotjes in de grote zaal, hoe werkt het pinapparaat en welke sleutel is voor welke kast? Zomaar een aantal van de vele vragen die we allemaal hadden in het begin.

Dankzij de verschillende handleidingen die we hebben gemaakt voor de apparaten en draaiboeken voor terugkerende activiteiten en natuurlijk de opgedane ervaring zijn we inmiddels allemaal al behoorlijk gewijs geraakt in de keuken en de overige ruimtes.

De vrijwilligers communiceren met elkaar via een appgroep. Er is een digitale agenda waar iedereen op elk moment kan inzien welke activiteit op welk moment in welke zaal is, wie de vrijwilligers zijn en wat er eventueel benodigd is.

Ook de samenwerking met HOW Hulanda, die de kerk natuurlijk ook regelmatig in gebruik heeft, verloopt erg goed en prettig.

Ik ben dan ook erg trots op iedereen die zijn of haar steen bijdraagt in dit hele verhaal. Heel erg bedankt daarvoor. Alleen samen kunnen we dit doen!

Mocht u nou ook nog wat tijd over hebben en het lijkt u leuk om zo nu en dan ook eens gastheer/gastvrouw te zijn of te helpen met het schoonmaken, dan hoor ik het graag!

Marit Leertouwer
Coördinator beheer

ANBI-nummer bij giften aan de kerk en de diaconie

De Protestantse Kerk in Nederland (PKN) is door de Belastingdienst erkend als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Wie aan zo'n instelling een gift geeft, mag dat bedrag aftrekken van de inkomstenbelasting.

Bovendien is de ontvangende instelling vrijgesteld van schenk- en erfbelasting. Dit geldt zowel voor de PG te Bolnes als voor de diaconie.

Het nummer van de ANBI is RSIN 824137528 (PG te Bolnes) en RSIN 824137590 (Diaconie).

Mutaties

Overleden:

08-03-2023 Eke Boersma, geboren 01-01-1930

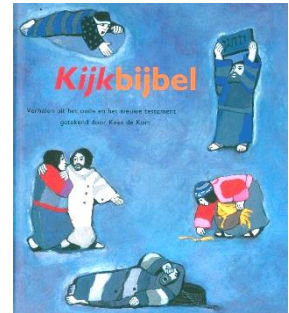
Wijziging telefoonnummer:

Het telefoonnummer van Paulien Witter in de ledenlijst: wijzigen in 06 – 1367 6303

Godsdienstonderwijs op openbare scholen

Het is al weer even geleden dat u wat heeft kunnen lezen over het werk van het IWGOS en de godsdienstlessen op openbare scholen. IWGOS is de afkorting voor: Interkerkelijk Werkverband voor Godsdienstonderwijs op Openbare Scholen. Als kerkelijke gemeente nemen we deel aan dit werkverband dat bestaat uit veel kerken in Ridderkerk. Op dit moment zit er geen vertegenwoordiger van onze kerk in IWGOS. Het bestuur wil u met dit bericht op de hoogte brengen van de werkzaamheden.

Vorbereidingen voor het nieuwe schooljaar

Het duurt nog wel even, maar nu al beginnen wij met de voorbereidingen voor het nieuwe schooljaar. Op dit moment wordt er op de Piramide les gegeven. Graag zouden we ook op de Bosweide, de Reijer, de Noord en de Botter het Evangelie willen vertellen. Wat zou het mooi zijn als na de zomervakantie er ook op deze openbare scholen in Ridderkerk godsdienstonderwijs gegeven kan worden. Het is heel lastig om bij de scholen binnen te komen. De scholen staan niet altijd open voor het mogen verspreiden van flyers om kinderen en ouders bekend te maken met de mogelijkheid die er is om deze lessen aan te vragen.

Bijbelse verhalen

Het onderwijs op de scholen wordt gegeven door onderwijsgevendenden die een lesbevoegdheid hebben. Zij doen dit werk met grote motivatie. Ze vertellen dat het soms moeilijk is om de balans te vinden tussen enerzijds het niet mogen evangeliseren (dat is een voorwaarde in de wet) en anderzijds het uitleggen van wat het geloof voor de onderwijsgevende zelf betekent. Het gaat erom de kinderen in aanraking te brengen met de Bijbelse verhalen, cultuur en normen en waarden en om ze te laten horen wie de God van de Bijbel is en wat Hij voor mensen wil betekenen. De onderwijsgevendenden werken allen met het lesmateriaal van de landelijke organisatie. Voor meer informatie hierover kunt u de volgende website bezoeken: <https://www.pcgvo.nl/>.

Gebed

We willen aan u vragen om te bidden voor:

- het openen van wegen om op meerdere openbare scholen godsdienst lessen te kunnen geven;
- het openen van harten van de kinderen die de godsdienstlessen volgen;
- dit mooie en soms moeilijke werk, dat de onderwijsgevendenden namens de kerken doen.

Met vriendelijke groet,

Freek van Baarle,

penningmeester/secretaris IWGOS

Bericht van de Vrouwencontactgroep

Dinsdag 21 maart hadden wij een samenzijn rond het thema 'Aan tafel'. We beleefden die middag een aantal ontmoetingen van Maria, Petrus en Thomas, aan tafel met Jezus. Deze ontmoetingen zijn te vinden in het boekje "Aan tafel met Jezus".

In dit boekje worden 7 ontmoetingen zeer verhalend beschreven over Bijbelse personen, die Jezus ieder op een andere manier leren kennen. Het boekje geeft ook gespreksvragen, waarover wij van gedachten wisselden.

Er kwamen diepe persoonlijke geloofsgedachten naar boven: Wie is Jezus voor ons heden ten dage? En kan twijfel je geloof verdiepen? Wie zou jij aan tafel willen nodigen? Ieder kreeg een gevuld tasje mee met daarin het betreffende boekje, een broodhaantje (betrekking op Petrus), een klein potje zelfgemaakte bloedsinaas-appeljam (denk aan het geurige, zoete van de olie van Maria) en een zakje met zoete en zoute drop (de twijfel van Thomas).

Onze volgende bijeenkomst is dinsdagmiddag 18 april. Dan zal Ella de Boer, echtgenote van Dirk de Boer, voorganger uit Dordrecht, een interactieve lezing met beelden verzorgen over haar fotografie.

Ella is een veelzijdig fotografe. Zij doet portretfotografie, bedrijfsfotografie, bruidsfotografie en fotoshoots enz. Het belooft een mooie middag te worden.

Janny van der Voort en Gerda van der Schilt

Collectes

Datum	Bestemming	Bedrag
15-01-2023	Kerk	€ 69,50
15-01-2023	PKN-ondersteuning vrijwilligers	€ 59,50
15-01-2023	Slumproject	€ 131,20
22-01-2023	PKN missionair	€ 60,85
22-01-2023	Kerk	€ 54,75
22-01-2023	Slumproject	€ 79,20
29-01-2023	PKN Kinderen en Jongeren	€ 61,90
29-01-2023	AKA	€ 64,80
29-01-2023	Slumproject	€ 83,60
05-02-2023	Kerk	€ 95,25
05-02-2023	Kia Ethiopië	€ 107,95
05-02-2023	Slumproject	€ 126,60
12-02-2023	Noodhulp Syrië	€ 381,30
12-02-2022	Werelddiaconaat Pakistan	€ 46,00
12-02-2022	Mercy Ships	€ 118,40
19-02-2023	Kerk	€ 55,25
19-02-2023	Kia Ghana	€ 62,85
19-02-2023	Slumproject	€ 100,00
26-02-2023	KIA Zambia	€ 71,95
26-02-2023	Diaconie	€ 61,30
26-02-2023	40-dagenproject	€ 83,90
05-03-2023	KIA Palestina	€ 73,72
05-03-2023	JOP	€ 68,15
05-03-2023	40-dagen project	€ 80,18
12-03-2023	Kerk	€ 67,20
12-03-2023	KIA Binnenlands diaconaat	€ 58,15
12-03-2023	40-dagen project	€ 83,65

Collectes

Doopvont uit het oude kerkgebouw

Bij de Job & Jet op 14 februari waren ook Wim en Stijnie de Jong aanwezig omdat ze jarig waren geweest. Wim had een cadeautje meegenomen: het doopvont uit het vorige kerkgebouw aan de Beneden Rijweg.

Toen in 1960 het huidige kerkgebouw in gebruik was genomen werd het oude kerkgebouw gesloopt. Een van de dingen die op de afvalstapel werd gegooid was het tinnen doopvont. Iemand die daar rondliep zei: "Geef maar aan mij mee, dat kan ik gebruiken als drinkbak voor mijn hond."

Wim wist een betere bestemming en toen de man even niet oplette nam Wim stiekem de tinnen schaal mee.

Al die tijd heeft hij een mooie plaats bij Wim en Stijnie thuis gekregen maar nu vond hij het tijd om de schaal aan de kerk te geven. Er is in het nieuwe kerkgebouw een nieuw doopvont met deksel gemaakt. Het deksel past niet op de oude schaal maar ze lijken erg op elkaar.

U kunt de oude en nieuwe schaal (met deksel) bewonderen in de vitrinekast achterin de kerkzaal.

Bas Geelhoed

Samen aan tafel op vrijdag 21 april (en 12 mei)

Op vrijdag 21 april is er weer een gezellige maaltijd in de grote zaal van de kerk. Het menu is nog een verrassing, maar dat het weer smullen wordt, dat staat wel vast. Ook zijn er weer hulpkrachten nodig om dit diner klaar te maken. Het is gezellig werk en tussendoor hebben we echt ook tijd voor een kopje koffie of thee.

We gaan aan tafel om 18 uur, inloop vanaf 17.30 uur. De helpers zijn welkom vanaf 15.00 uur. Komt u ook? En brengt u iemand mee? Iedereen is welkom, graag aanmelden **uiterlijk maandag 17 april**.

De kosten: € 7,50.

Heeft u dieetwensen, of heeft u vervoer nodig? Geef het door, het wordt geregeld.

Trouwens, voor de komende maanden is ook al wat gepland: 12/5 en 23/6. Zet het vast in uw agenda....

Voor nu tot ziens op 21 april!

Annemarie Tamerius,
aetamerius@kpnmail.nl,
tel 0180 416135 / 0644668365

Wil Wendrich, scriba@pgbolnes.nl
tel 0180 487050 / 06 820 66 497

DE GROENE

POLLEPEL
CATERING | KOOKSCHOOL
Genieten van gezond eten

Marianne van Wijhe
Nicolaas Beetslaan 66
2985 VH Ridderkerk
06 - 3616 8156
marianne@degroenepollepel.nl
www.degroenepollepel.nl

Bijeenkomst PCOB Ridderkerk op woensdag 26 april 2023

Uitleg over Wmo

De Wet maatschappelijke ondersteuning, ofwel Wmo, is in 2015 in werking getreden en zorgt er voor dat iedereen kan blijven meedoen aan de samenleving en zoveel mogelijk zelfstandig kan blijven wonen. Voor veel mensen geen gemakkelijk thema. Op woensdag 26 april is de Wmo onderwerp van gesprek tijdens de maandelijkse ledenbijeenkomst van PCOB Ridderkerk.

Wat is de Wmo ofwel de Wet maatschappelijke ondersteuning? Wat is de samenhang met andere wetten, zoals de Zorgverzekering en de Wet langdurige zorg? Met welke vragen kun je terecht bij de Wmo en hoe verloopt het proces van melding tot aanvraag? Wat is de eigen bijdrage als men gebruik maakt van de Wmo? Waar vind ik informatie en waar moet ik zijn bij de gemeente? Op al die vragen geeft Wessel Wijnja, kwaliteitscoach Wmo voor de gemeente Ridderkerk (nu nog BAR), antwoord. Hij ondersteunt zijn uitleg met een PowerPointpresentatie, terwijl er ook gelegenheid is om vragen te stellen.

De bijeenkomst begint om 14.00 uur en wordt gehouden in de Christus is Koning Kerk, Juliana van Stolbergstraat 44 in de wijk Slikkerveer. Ook niet-leden zijn welkom. De toegang is gratis.

Iedereen is van harte welkom en breng gerust iemand mee.

Informatie over het lidmaatschap PCOB: 06-5375 0608.

Namens het bestuur PCOB Ridderkerk,
Lida Saaij, lidasaij@gmail.com

Zondagavondzang in de Bethelkerk in Zwijndrecht

Het Bethelkerkkoor Zwijndrecht nodigt u uit voor de zondagavondzang op zondag 2 april as. om 19.30 uur in de Bethelkerk in Zwijndrecht. In deze vierde zondagavondzang van dit seizoen geeft Wim de Penning ook weer leiding aan koor- en samenzang. Aan deze avond werkt mee: Mark Brandwijk, orgel. We zingen in deze zangavond de liederen in het teken van Passie en Pasen.

De zondagavondzang is bescheiden begonnen in 1981. Dit concept werd al snel overgenomen door de Evangelische Omroep en door veel kerken en koren in Nederland. Waar in vele kerken de zondagavondzang is gestopt zijn wij dankbaar dat we altijd weer kunnen rekenen op veel zanglustigen. Ook deze avond rekenen we weer op een volle kerk.

Namens het Bethelkerkkoor Zwijndrecht,
Ries Knook

Oranjezangavond op vrijdag 28 april

Evenals vorig jaar organiseert het Bethelkerkkoor Zwijndrecht ook dit jaar weer een Oranjezangavond, en wel op vrijdag 28 april 2023. Het duurt nog een poos maar als u belangstelling heeft kunt u de datum wellicht alvast in de agenda zetten. Mocht u ook al een tijdje het idee hebben om eens te komen kijken en luisteren op onze koorrepetitie, dan is het misschien een goed plan om dat nu te doen zodat u mee kunt repeteren voor deze bijzondere zangavond. De naam zegt het al een beetje, deze avond zal in het teken staan van de net voorbije Koningsdag, met vaderlandse liederen, maar ook met aandacht voor 4 en 5 mei. Er zullen extra musici meewerken en naast koor- en samenzang zal een tenor de avond extra opluisteren. We hopen u te ontmoeten op 28 april, en voor diegenen die mee willen komen zingen: Tot snel!

We repeteren elke donderdagavond in de Bethelkerk, Rotterdamseweg 73 in Zwijndrecht, aanvang repetitie 20.00 uur.

Namens de OZA commissie van het Bethelkerkkoor Zwijndrecht,
Franny van Dalen en Ans Groenendijk

JOP

Nog even en dan is het Pasen.

Je ziet in de winkels de paasversieringen en paaslekkernijen liggen en op school zijn jullie vast bezig met werkjes rondom Pasen en het leren van Paasliedjes. Ook in de kerk zijn we er mee bezig. We luisteren daar naar de verhalen die ook in het boekje staan dat jullie gekregen hebben. Als jullie dit lezen, is het al bijna Palmпасen, op die zondag is er nevendienst. Natuurlijk gaan we over Palmпасen met elkaar praten en er ook iets mee doen: een Palmпасenstok met elkaar maken en hem versieren in de kerk en aan de gemeenteleden in de kerk vertellen wat er allemaal aan de stok hangt en wat dat betekent.

Met Pasen is er voor de dienst begint eerst paasontbijt, daarna gaan we Paaseieren zoeken en in de nevendienst hebben we het natuurlijk over Pasen. Hebben jullie er zin in?

En na Pasen? Dan is het al gauw Koningsdag en hebben jullie vakantie.

Allemaal leuke dingen om naar uit te kijken.

Femke en Janny

De leukste bladzijde

Oplossing verjaardagpuzzel: Gefeliciteerd.

Oplossing raadsel van de bus: De bus vertrekt om één minuut voor één. Het antwoord staat al in de eerste zin!

Ei-muffins (3 personen)

Dit heb je nodig: 2 Eieren, 15 gr jonge kaas – geraspt, 6 plakjes ontbijtspek.

Zo maak je het: Verwarm de oven voor op 180 graden. Vet drie cupcake-vormpjes in met boter. Beleg de vormpjes met plakjes ontbijtspek (2 plakjes is genoeg per cupje). Klop de eieren los met de geraspte kaas

Giet het eimengsel in de ontbijtspekcupjes. Plaats het 15 minuten in de oven.

Zoek de 7 verschillen!

(K)Ei-leuke mopjes

Waarom kan een ei niet bevriezen? Omdat het een DOOler heeft!

Er liggen twee eieren in kokend water. Zegt het ene ei: "Het is wel erg heet hier". Zegt het andere ei: "Je moet niet zeuren, daar word je hard van."

Meester: "Jantje, als ik drie eieren op tafel leg en jij legt er nog vier bij, hoeveel eieren liggen er dan op de tafel?"

Jantje: "Drie, meester. Ik kan namelijk geen eieren leggen".

Waarom leggen kippen eieren? Als ze eieren zouden gooien zouden ze stuk gaan...

Weetjes over eieren

Het grootste ei ter wereld is het ei van de struisvogel: het weegt maar liefst 1,65 kilo.

Het kleinste ei ter wereld is van het kleinste vogeltje, de kolibrie, het weegt maar een halve gram. Piepklein dus, maar toch weer enorm groot als je weet dat een kolibrie maar 2 gram weegt. Op de foto zie je naast het struisvoegelei een kippenei.

Op de kleine foto zie je een kolibrie-ei.

Elke dag een ei leggen? Een hen kan 1 ei per dag leggen. Gemiddeld legt een leghen er zo'n 300 per jaar. Het duurt ongeveer 25 uur voor een ei gevormd is. Het maken van de schaal, die vooral uit kalk bestaat, kost verreweg het meeste tijd: maar liefst 20 uur!

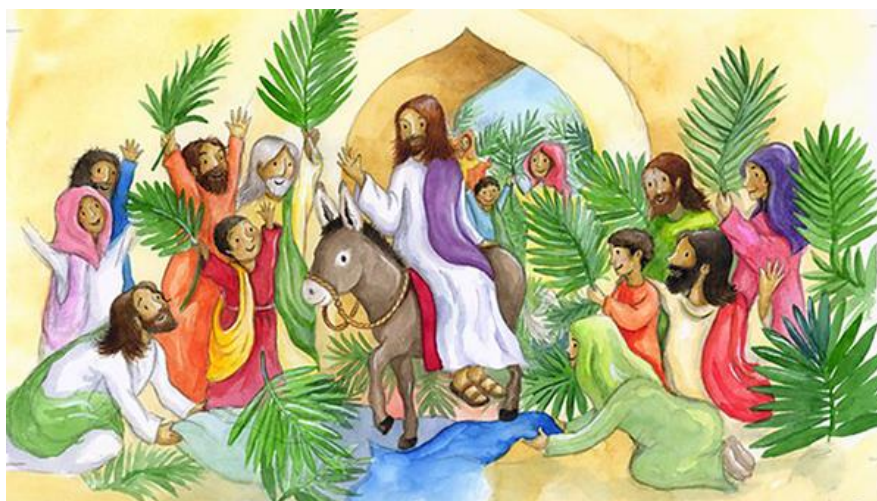
Voorjaarschilderijtje

Nodig: alleslijm, 10 naturel ijsstokjes, 4 gele ijsstokjes (of verven), 2 blauwe ijsstokjes (of verven), papieren beker blauw (of verven), groen chenilledraad, schaar, viltbloem, strijkkralen en rond legbordje.

Plak 10 naturel ijsstokjes aan elkaar d.m.v. een stukje tape aan de achterzijde (ducttape/ schilderstape) Plak er met alleslijm aan boven en onderzijde 2 gele stokjes op. Aan beiden zijdes blijven er naturelstokjes uitsteken. Plak nu het gele stokje op de raakpunten van de al geplakte gele ijsstokjes. Laat het ijsstokje over het bestaande naturel ijsstokje lopen. Even laten drogen. Maak 2 bloemetjes van strijkkralen. Plak bloemen en chenilledraad vast. Knip, zoals het voorbeeld, een stukje uit een papieren bekertje. Dit wordt je bloempot. Het uitgeknipte stukje vouw je halfrond, met de zijdes wat omgevouwen. Die zijdes lijm je vast. Werk het schilderij /huisje af met een mooie viltbloem!

Paul en Janny

Joodse wortels van het Oude Testament

De tekst van ons Oude Testament is dezelfde als die van de Hebreeuwse Bijbel. In de kerk komt het Oude Testament er vaak wat bekaaid vanaf, terwijl het met de Hebreeuwse Bijbel allemaal is begonnen.

Dit is deel 2 van een serie over de joodse wortels van het Christendom in de nieuwsbrief van de PKN. Auteur is Piet van Midden, emeritus-predikant en docent Hebreeuws aan de Universiteit van Tilburg.

De Hebreeuwse Bijbel

De Bijbel is met 2,5 miljard exemplaren het meest verhandelde boek ter wereld. Voor we dit met een zeker genoegen vaststellen: één Bijbel rekenen we in verkoopverhaaltjes vaak niet mee: de Hebreeuwse. En daarmee is het nota bene allemaal begonnen.

De Joden spreken - als ze het over hun Bijbel hebben - over *Tenach* of *Miqra*, wat zoiets betekent als 'wat hardop wordt voorgelezen'. En als dat wordt gedaan, gaat er een wereld voor je open. Je hoort oeroude verhalen over hoe het allemaal met Israël begonnen is, je leest over voorschriften hoe je met het heiligdom moet omgaan, je

maakt kennis met de profeten die de voorschriften uitleggen. En daarna houd je nog een dikke stapel boekjes en liederen over die je meenemen in een wereld waarin men op zoek is naar God.

Taal en volgorde

Slechts een enkele keer weten we in deze *Miqra* precies wanneer iets speelt, het is moeilijk er een jaartal bij te schrijven. Maar dat doet er niet zoveel toe. Wat er wel toe doet, is de volgorde van de teksten: de voorschriften (de Wet) worden door de profeten uitgelegd en Israël reageert daar dankbaar op, vooral met liederen. Vrijwel alle teksten zijn in het Hebreeuws geschreven. Een paar teksten zijn geschreven in het Aramees, de oudste nog levende taal ter wereld. Later is de Hebreeuwse Bijbel in het Grieks vertaald, domweg omdat men het Hebreeuws niet meer kende. We nemen aan dat alleen de rabbijnen de tekst nog in het Hebreeuws konden lezen. De gewone (Joodse) man sprak Aramees, de wat hoger opgeleide sprak Grieks.

Klinkers en medeklinkers

Zo is het Nieuwe Testament in het Grieks geschreven. Dat was de normale handelstaal in die dagen, de laatste eeuwen voor de jaartelling die we met nul opnieuw begonnen zijn. We weten dat in Alexandrië een breed Joods studieceterum is geweest. De tekst van de Hebreeuwse Bijbel die voor onze Bijbelvertaling is gebruikt, komt van oorsprong uit Alexandrië maar is in de middeleeuwen in Tiberias bewerkt en van klinkers voorzien. Dat is wel even van belang. De Hebreeuwse tekst heeft van oorsprong geen klinkers. Door die toe te voegen ontstond er een tekst die niet meer voor allerlei verschillende uitleg vatbaar was. De medeklinkertekst is trouwens heilig. Op de boekrol vind je geen klinkers, in de boeken wel. Dat maakt het niet onmogelijk om de tekst te lezen. Een voorbeeld: als in een contactadvertentie staat MN ZKT VRW KND GN BZWR zal iedereen die een beetje is ingevoerd in de Nederlandse taal dat foutloos kunnen lezen.

Een Joods boek

De Hebreeuwse Bijbel is van begin tot eind een Joods boek. De tekst ervan is dezelfde als van ons Oude Testament. Maar als je 'Oude Testament' zegt, veronderstelt dat ook dat er een Nieuw Testament is. De Joden hebben uiteraard geen Nieuw Testament en zullen daarom de Hebreeuwse Bijbel nooit Oude Testament noemen. De uitdrukking 'het Oude Testament' is christelijk en komt uit een tekst van Paulus die het over *de voorlezing het Oude Verbond* heeft, in het Latijn: *in lectione veteris testamenti*,

dus 'bij de lezing van het Oude Testament' (2 Kor. 3:14). Is het Oude Testament dan niet afgeschafft? Gelukkig niet.

Nieuwe Testament onbegrijpelijk zonder het Oude

We zouden maar heel weinig begrijpen van het evangelie en van Jezus als op de achtergrond het Oude Testament niet zou meespelen. Allereerst omdat Jezus en Paulus heel vaak uit het Oude Testament citeren. Verder hebben de evangelisten hun werk zo opgebouwd dat je er een vorm van het Oude Testament in terugvindt.

Een voorbeeld: de Bijbel begint met een man en een vrouw in een tuin en zo eindigt de Bijbel ook, in Openbaring 21-22. Na Pasen vinden we ook een man en een vrouw in een tuin: Maria en Jezus, die voor de tuinman wordt aangezien. Ook de gelijkenissen van Jezus zitten vol verwijzingen naar het Oude Testament. Dat komt zonder Hebreeuwse achtergrond allemaal in de lucht te hangen. Het is dus een heel slecht idee om alleen het Nieuwe Testament uit te geven. Dan geef je een onbegrijpelijk boek uit. 'Een boek zonder verklarend woordenlijstje' is wel eens gezegd. Het lijkt zo simpel: joden en christenen lezen dus dezelfde bijbel, alleen noemt de synagoge dat 'Hebreeuwse Bijbel' of 'Miqra' en noemt de kerk dat het 'Oude Testament.'

Verskillende contexten

Betekent dat dan dat we alleen een verschillende naam voor het eerste deel gebruiken? Dat is nog maar de vraag. Technisch klopt dat wel: de tekst van de Thora is dezelfde als die van het Oude Testament, maar wordt in de rabbijnse traditie heel anders uitgelegd dan in een christelijke omgeving. De kerk heeft bovendien de Joodse feesten niet. De tekst van de Hebreeuwse Bijbel is met eindeloze zorg vastgelegd. Toen halverwege de vorige eeuw allerlei vooral Hebreeuwse teksten in grotten bij de Dode Zee werden gevonden, was er een complete Jesajarol bij. Die was 1000 (!) jaar ouder dan de tekst die wij in onze Bijbelvertaling hebben gebruikt en week nauwelijks af van onze middeleeuwse tekst.

OT komt er bekaaid vanaf

Het Oude Testament is er in de kerk vaak wat bekaaid vanaf gekomen. Dat merk je aan allerlei dingen: het evangelie is leidend. In allerlei kerken gaat de gemeente bij de evangelielezing staan en blijft men bij andere lezingen zitten. Het Oude Testament lijkt vaak niet meer dan een illustratie bij het evangelie. Soms wordt het Oude Testament als verouderd beschouwd. Of nog erger, bij antisemieten: als Joods en dus fout.

Een voorbeeld kan dat verduidelijken. Vaak is het Oude Testament afgeschreven vanwege het onheilspellende beeld van God dat daarin zou worden geschetst. Te pas en te onpas (vooral te onpas) wordt Gods toorn uitgemeten. Maar dat God in de Thora en de Profeten een partner is van Israël, de geliefde, een bruidegom zelfs en dat die toorn een vorm van liefdesverdriet is, blijft onderbelicht. Het gaat immers om en over een jaloezige God, in de Tien Geboden en ver daarbuiten.

Het Aloude Testament

In heel veel theologie doet het Oude Testament niet serieus mee. Een pleister op deze wond is het gebruik van een andere naam: het Eerste Testament. Daarmee is geen enkel probleem opgelost. Wat een beetje zou helpen is te spreken van het Aloude Testament. Dat heeft iets van de glorie die het boek toekomt: de Bijbel van Israël, van Mozes, Elia en de andere profeten. En van Jezus en de apostelen. Hun omgang met God is de basis van onze omgang. Zij maakten de weg door die weg te gaan.

Wilt u meer weten, kijk op de website van de PKN: www.pkn.nl

Bron: PKN Nieuwsbrief, Het Jodendom zit in de haarvaten van de kerk.

Jaarthema 2023 – 2024: Ga mee!

Illustratie: Roel Ottow

Ons gemeentelid Peter van der Graaf is lid van de werkgroep Kerk en Israël. Hij kiest artikelen uit om ons te informeren en aan het denken te zetten over het Jodendom in relatie tot het Christendom.

Barmhartig en genadig

De woorden die de Heer uitroept als Hij aan Mozes voorbijgaat, komen steeds weer terug in het Oude Testament, vooral in de Psalmen maar ook bij de profeten en in andere geschriften.

Ze drukken dus ook een wezenlijke uitdrukking van Israël uit. Zo toont God zich steeds weer in het leven van Israël en daar vertrouwt Israël op.

In Psalm 103 laat David zien wat dat inhoudt in verband met zonde en schuld: *“Barmhartig is de Heer, geduldig en rijk aan goedertierenheid, Hij zal niet voor altijd ter verantwoording roepen, niet voor eeuwig handhaaft Hij zijn toorn”* (vers 8).

Daar wist Jona van mee te praten al klinkt het bij hem bijna als een verwijt: *“Want ik wist dat U een genadig en barmhartig God bent, genadig en rijk aan goedertierenheid die berouw heeft over het kwaad”* (Jona 4:2).

De profeet Joël pleit erop in zijn emotionele oproep aan het volk: *“En scheur uw hart en niet uw kleren. Bekeer U tot de Heer Uw God want Hij is genadig en barmhartig, geduldig en rijk aan goedertierenheid en Hij heeft berouw over het kwaad.”*(Joël 2:13).

En ook Nehemia roept Gods barmhartigheid en genade ten tijde van Israëls verblijf in de woestijn in herinnering (Nehemia 9:17).

Wat is nu barmhartig? Het Nederlandse woord betekent eigenlijk niet een warm hart! Het Hebreeuwse woord rachoem hangt samen met het woord rachem – baarmoeder.

Het is dus de bescherming en de warmte van de moeder. Genadig is van het Hebreeuwse woordje chen – gratie (in alle betekenissen die het in het Nederlands ook heeft): gratis en voor niets. Een Joodse uitleg (Aderet Eliahoe) zegt dat in Gods hand vergeving en ontferming zijn.

Exodus 34:6 is het antwoord op de gebeden van Israël om zijn Sjechina te doen terugkeren, na de zonde van het gouden kalf. Gods gunst is een geschenk om niet zoals Hij zegt: *“Ik ben barmhartig over wie ik barmhartig ben en Ik ontferm Mij over wie Ik mij ontferm.”* (Exodus 34:6).

God schenkt het, zonder dat zijn dienaren het verdienen. Zo is God.

Barmhartig over degenen die schuldig zijn, door de straf die zij eigenlijk verdienen te verminderen, en Hij heeft medelijden met de nood van de verdrukten (Psalm 34:18).

P. v. d. Graaf

Bron: DERTIEN MIDDOT

Goed nieuws van Amnesty

In deze Veertigdagentijd stuurden we als gemeente elke week een kaart naar iemand die gevangen zit vanwege geloof, overtuiging, etnische herkomst, geartheid enz. Het gaat om mensen in allerlei landen over de hele wereld. Hun verhalen kunt u nog eens teruglezen in de vorige Kerk aan de Maas. Hun namen zijn afkomstig uit de Groetenlijst van Amnesty International. In deze Groetenlijst staan ook reacties van mensen die zelf ondervonden hebben hoeveel zo'n kaart kan betekenen. Bij voorbeeld:

- Sirikan (June) Charoensiri, advocaat en mensenrechtenverdediger uit Thailand schrijft:
"Ik wil jullie ontzettend bedanken! Weet dat de kaarten en brieven die jullie schrijven hun weg blijven vinden naar misschien wel de donkerste plekken op aarde. Als ik me wanhopig voel, geeft het zien en lezen van de kaarten mij ontzettend veel steun. Het idee dat zoveel mensen de tijd hebben genomen om mij een persoonlijke, handgeschreven kaart te sturen, is voor mij als een kaars die licht biedt in het donker. Ga er mee door, want het helpt echt!"
- En activist Filep Karma zat elf jaar vast vanwege zijn strijd voor een onafhankelijk Papoea. Hij schrijft:
"Ik kreeg kaarten van over de hele wereld. Van kinderen tot aan academici. De vele kaarten gaven me moed en zorgden ervoor dat ik me sterk voelde. Ik hoop dat mensen kaarten en brieven blijven sturen naar andere mensen in de wereld die nu nog gevangen zitten."

Laten we hopen dat de mensen die deze weken een kaart van ons kregen er net zo door bemoedigd zijn!

Goed nieuws: Yasaman Aryani en haar moeder vrijgelaten in Iran

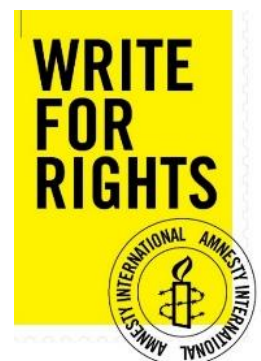
Op 15 februari 2023 zijn Yasaman Aryani en haar moeder Monireh Arabshahi vrijgelaten. Aryani deelde samen met haar moeder op Internationale Vrouwendag 2019 witte bloemen uit aan vrouwelijke trein-passagiers. Ze droeg daarbij geen hoofddoek. Een video van haar actie ging viraal. Niet veel later werd ze gearresteerd.

Op 31 juli 2019 kreeg Yasaman Aryani te horen dat ze veroordeeld was tot 16 jaar cel, waarvan ze ten minste 10 jaar moet uitzitten. Haar moeder kreeg dezelfde straf. In 2020 bracht het gerechtshof van Teheran de straf terug tot 9 jaar en 7 maanden. Daarvan moesten ze 5,5 jaar uitzitten. Nu zijn ze vervroegd vrijgelaten.

De straffen kregen Aryani en haar moeder voor het 'aanzetten en faciliteren van corruptie en prostitutie' door het aanmoedigen van het 'afdoen van de hoofddoek'. Daarnaast kregen ze een straf voor het 'samenkomen en samenspannen om misdrijven tegen de nationale veiligheid te plegen' en voor het 'verspreiden van propaganda tegen het systeem'.

Tijdens Amnesty's wereldwijde schrijfactie Write for Rights werd in 2019 massaal voor de vrijlating van Aryani en Arabshahi geschreven.

Wil Wendrich, Amnesty Ridderkerk

Contactpersonen Protestantse Gemeente te Bolnes

Pastor / Kerkelijk werker	Mw. M. (Ria) Keijzer-Meeuwse e-mail: ria.keijzer@casema.nl	070-3191938 / 06-50228250
Voorzitter Kerkenraad	Dhr. H.P. (Henk) den Breejen e-mail: voorzitter@pgbolnes.nl	010-4790357
Scriba	Mw. W. (Wil) Wendrich e-mail: scriba@pgbolnes.nl	0180-487050
Voorzitter C.v.K.	Dhr. J. (Jan) Luijendijk	0180-416731
Penningmeester C.v.K.	Dhr. J. (Joost) Trouw e-mail: jtrouw@hetnet.nl	0180-415062
Voorzitter Diaconie	Mw. M. (Marjon) Koers - Hoogendijk e-mail: marjonhoogendijk@hotmail.com	06-22319542
Penningmeester Diaconie	Mw. M. (Marit) Leertouwer-Luijendijk e-mail: maritleertouwer@hotmail.com	0180-416546 06-27212389
Contactpersoon W.E.D.	Mw. J. (Janny) van der Voort e-mail: vandervoortromeijn@gmail.com	0180-414101
Jeugd	Mw. J. (Janny) van der Voort e-mail: vandervoortromeijn@gmail.com	0180-414101
Kerk en Israël	Dhr. P. (Peter) van der Graaf	0180-413859
Coördinator zalenverhuur	Mw. M. (Marit) Leertouwer-Luijendijk e-mail: beheer@pgbolnes.nl	0180-416546 06-27212389
Kerk aan de Maas	Dhr. B. (Bas) Geelhoed e-mail: basgeelhoed52@gmail.com	0180-413552
Ouderenvervoer	Mw. T. (Truus) Luijendijk e-mail: truusluijendijk@hotmail.com	0180-416731
Preekvoorziening	Mw. T. (Truus) Luijendijk e-mail: truusluijendijk@hotmail.com	0180-416731
Contactpersoon Beeld & Geluid	Dhr. R. (Rob) Stegman e-mail: beamerteam.pgbolnes@gmail.com	06-28142718
Kerkelijk Bureau	Mw. W. (Winy) van der Pijl e-mail: winyvanderpijl@outlook.com	0180-410008

Adresgegevens & website

Protestantse Gemeente te Bolnes, Pretoriusstraat 56, 2987 AK Ridderkerk
0180-418508 www.pgbolnes.nl

Bestellen collectebonnen

Dhr. J. (Joost) Trouw, tel. 0180-415062 Mw. A.E. (Annemarie) Tamerius, tel. 0180-416135

Bankrekeningnummers

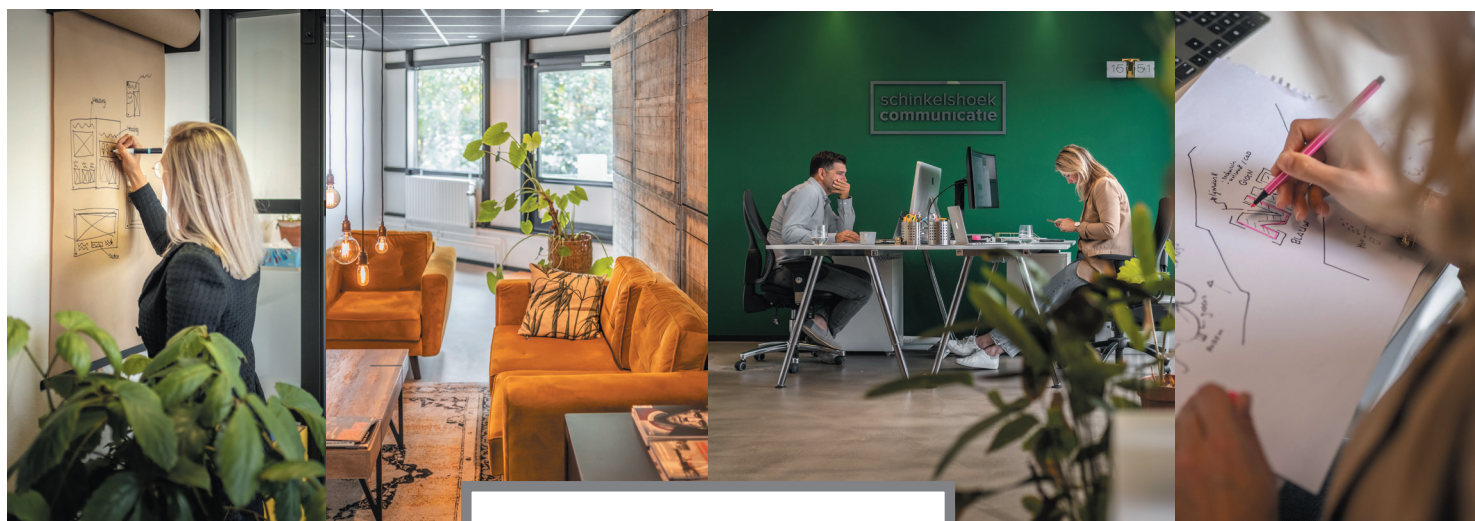
Kerk ING bank NL 27 INGB 0000 0120 47 t.n.v. Protestantse Gemeente te Bolnes
Diaconie Rabobank NL14 RABO 0373 7451 68 t.n.v. Diaconie Protestantse Gemeente te Bolnes
ANBI PG te Bolnes RSIN 824137528 ANBI Diaconie PG te Bolnes RSIN 824137590

Contactpersonen

Leertouwer

financiële diensten

- JAARREKENING
- BELASTINGEN
- COMMERCIËEL ADVIES

schinkelhoek
communicatie

marketingconcepten | vormgeving | producties

Kérastase Kapper

Haarmode Meyer

Creativiteit in actuele haarmode

**Dames op afspraak
Heren zonder afspraak**

Amerstraat 32
Winkelcentrum Bolnes-Zuid
0180 - 411830

Fairtrade producten en kerstpakketten

Schoutstraat 17 | www.wereldwinkelridderkerk.nl

Autobedrijf Van Splunder
Ridderkerk